

בחינה בתרגיל מבוא לעת החדשה המוקדמת – סמס' ב' תשע"א

פרופסור יוסי מאל

מועד א' 4.7.11

משך הבחינה: שלוש שעות

ללא חומר-עזר

חלק א' (70% מערך בחינה)

ענה בהרחבה אל אחת מבין שלוש השאלות הר"ב. אנא, קרא בעיון רב את הטקסטים והשאלות הנלוות והקפד להתייחס אליהם; בסס דבריך בעובדות ובדוגמאות היסטוריות; הקפד על ניסוח מדויק של דבריך.

1. "כשהייתה עירנו שקועה בצרה גדולה כל-כך ובמצוקה כה רבה, פג כוח סמכותם הנעלה של החוקים, הן חוקי אנוש והן חוקי האל, ורפו ידיהם של הממונים על אכיפת חוקים אלה, שהלוא גם הממונים, כשאר האוכלוסייה, כבר הלכו כולם לעולמם או שכבו על ערש דווי או שנותרו בלא אנשים הסרים למרותם, לפיכך לא היה ביכולתם לבצע דבר: על-כן היה כל אחד רשאי לעשות ככל העולה על רוחו." (בוקאצ'יו, "דקאמרון")

הבהר את דברי בוקאצ'יו, והסבר אותם על רקע המגפה הגדולה ותקופתו, נסיבות חייו, והשקפת העולם של הרנסנס המוקדם.

2. "איני מאמין, מכל מה ששמעתי על אנשים אלו [האינדיאנים בברזיל], כי יש בהם משהו ברברי או פראי, אלא שאנו מכנים ברברי כל דבר המנוגד למנהגינו. אין לנו כל אמת מידה אחרת לאמת ולתבונה מאשר סוג הדעות והמנהגים של הארץ בה אנו חיים. שם תמיד נמצא את הדת המושלמת, את השיטה הפוליטית המושלמת, את הדרך המושלמת והנכונה ביותר לעשות כל דבר. אנשים אלה הם פראיים באותו מובן שאנו אומרים כי פירות הם פראיים, כשהטבע ברא אותם בעצמו בדרך הרגילה." (מונטיין, "על הקניבליזם").

הבהר את דברי מונטיין, והסבר אותם על רקע תקופתו, נסיבות חייו, והשקפת העולם של הרנסנס האירופי.

3. "המטרה של כתבי-הקודש אינה אלא ללמד ציות. ואין מי שיוכל להכחיש את הדבר הזה. כי האמנם יש מי שאינו רואה, כי הברית הישנה והחדשה אינן אלא לימוד של ציות? ושאלו הן מתכוונות אלא לכך שבני אדם יצייתו בלב שלם? ... משה לא השתדל להוכיח להם לבני ישראל בעזרת התבונה, אלא להטיל עליהם חיוב על ידי ברית, שבועות וגמילות חסדים; וכן איים על העם בעונש על הפרת חוקים והבטיח שכר על שמירתם; כל אלה אינם אמצעים למדעים כי אם לציות בלבד." (שפינוזה, "מאמר תיאולוגי-מדיני")

הבהר את דברי שפינוזה, והסבר אותם על רקע תקופתו, נסיבות חייו, והשקפת העולם של מהפכת החילון.

L-38

חלק ב' (30% מערך הבחינה)

הבהר בקצרה (לא יותר מארבעה-חמישה משפטים) שבעה מבין המושגים והשמות הבאים:

אנריקה הספן

לורנצו דה מדיצ'י

"יראת השמיים החדשה"

ה"דיאט" בוורמס

"cuius region eius religio"

"צבא עממי" (אצל מקיאוולי)

ג'אנלורנצו ברניני

"המצב הטבעי" (אצל הובס)

"התרגילים הרוחניים" (אצל איגנציוס מליוולה)

"אבל עלינו לעבד את גננו" (אצל וולטר)